

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ : અમદાવાદ

પરીક્ષાર્થી ક્રમાંક

શિક્ષણ વિદ્યાશાખા (IASE), અમદાવાદ

બેચલર ઓફ એજ્યુકેશન (બી.એડ.) સત્ર - 2

વસંતપંચમી સત્ર, સત્રાંત પરીક્ષા: મે 2025

BED205(SAN): Pedagogy of Sanskrit (સંસ્કૃતનું અધ્યાપનશાસ્ત્ર)

તા. : 06-05-2025

સમય : 2-30 થી 5-00

વાર : મંગળવાર

કુલ ગુણ : 60

અધ્યયન નીપજ

1. સંસ્કૃત ભાષાની વિશેષતાઓ અને સંસ્કૃત અધ્યાપનના સિદ્ધાંતો વિશે સમજાવે.
2. સંસ્કૃત ભાષાનું સાંસ્કૃતિક, સાહિત્યિક અને રાષ્ટ્રીય એકતામાં મહત્ત્વ જણાવે.
3. હિન્દી અને ગુજરાતી ભાષાના વિકાસમાં સંસ્કૃત ભાષાનું પ્રદાન કહે.
4. ઉચ્ચ પ્રાથમિક અને માધ્યમિક સ્તરે સંસ્કૃત અધ્યાપનના ધ્યેયો વિશે સમજાવે.
5. સંસ્કૃત કાવ્ય, ગદ્ય અને વ્યાકરણ અધ્યાપનના હેતુઓ, વિશિષ્ટ પદ્ધતિઓ અને સંબંધિત પ્રયુક્તિઓ વિશે સમજાવે.
6. ભારતીય જ્ઞાન પ્રણાલીમાં સંસ્કૃત ભાષાનું સ્થાન વિશે કહે.
7. સંસ્કૃત ઉચ્ચારણ દોષના કારણ, નિવારણ અને વિવિધ કૌશલ્યોના વિકાસમાં ICT ની ભૂમિકા જણાવે.
8. સંસ્કૃત ભાષાના પ્રચાર-પ્રસાર અને સુધારણાલક્ષી પ્રવૃત્તિઓ તેમજ ભાષા પ્રયોગશાળાનો પરિચય આપે.
9. ક્રિયાત્મક અનુસંધાન, આદર્શ પાઠ્યપુસ્તકની સંકલ્પના અને મહત્ત્વ વિશે સમજાવે.
10. સંસ્કૃત શિક્ષકના લક્ષણો વિશે સ્પષ્ટતા કરે.

પ્રશ્ન-1: નીચેનામાંથી કોઈ પણ પાંચ પ્રશ્નોનાં જવાબ આપો.

(20)

1. આદર્શ સંસ્કૃત શિક્ષકની વિશેષતાઓની ચર્ચા કરો.
આદર્શ સંસ્કૃત શિક્ષક કે વિશેષતાઓની ચર્ચા કીજિયે.
2. હિન્દી ભાષાના વિકાસમાં સંસ્કૃત ભાષાનું મહત્ત્વ સ્પષ્ટ કરો.
હિન્દી ભાષા કે વિકાસ મેં સંસ્કૃત ભાષા કા મહત્ત્વ સ્પષ્ટ કીજિયે.
3. સંસ્કૃત ભાષાની વિશેષતાઓ વિશે લખો.
સંસ્કૃત ભાષા કી વિશેષતાઓ કે બારે લિખિયે.
4. સંસ્કૃત કાવ્ય અધ્યાપનમાં ઉપયોગી અન્વય પદ્ધતિનો પરિચય આપો.
સંસ્કૃત કાવ્ય અધ્યાપન મેં ઉપયોગી અન્વય પદ્ધતિ કા પરિચય દીજિયે.
5. ભારતીય જ્ઞાન પ્રણાલીમાં સંસ્કૃત ભાષાનું સ્થાન સ્પષ્ટ કરો.
ભારતીય જ્ઞાન પ્રણાલી મેં સંસ્કૃત ભાષા કા સ્થાન સ્પષ્ટ કીજિયે.
6. સંસ્કૃત અધ્યયન-અધ્યાપનમાં આઈ.સી.ટી. (ICT)ની ઉપયોગિતા સ્પષ્ટ કરો.
સંસ્કૃત અધ્યયન-અધ્યાપન મેં આઈસીટી (ICT) કા ઉપયોગ સ્પષ્ટ કીજિયે.
7. સંસ્કૃત ભાષાના પ્રસાર-પ્રચારમાં ઉપયોગી પ્રયુક્તિઓનો પરિચય આપો.
સંસ્કૃત ભાષા કે પ્રચાર-પ્રસાર મેં ઉપયોગી પ્રયુક્તિઓ કા પરિચય દીજિયે.

પ્રશ્ન-2: નીચેના પ્રશ્નોમાંથી કોઈ બે પ્રશ્નના જવાબ આપો.

(20)

1. સંસ્કૃત અધ્યાપનના સિદ્ધાંતોનું વિગતવાર વર્ણન કરો.
સંસ્કૃત અધ્યાપન કે સિદ્ધાંતોં કા સવિસ્તાર વર્ણન કીજિયે.
2. સંસ્કૃત ગદ્ય અધ્યાપનમાં ઉપયોગી પદ્ધતિઓની યાદી બનાવી એમાંથી કોઈ બે પદ્ધતિઓ (પરિચય અને મહત્વ) વિશે વિગતવાર લખો.
સંસ્કૃત ગદ્ય અધ્યાપન મેં ઉપયોગી પદ્ધતિયોં કી સૂચી બનાતે હુય કિન્હીં દો પદ્ધતિયોં કે બારે મેં વિસ્તાર સે લિખિયે.
3. આદર્શ સંસ્કૃત પાઠ્યપુસ્તકની લાક્ષણિકતાઓની ચર્ચા કરો.
આદર્શ સંસ્કૃત પાઠ્ય પુસ્તક કે વિશેષતઓં કી ચર્ચા કીજિયે.

પ્રશ્ન- 3 નીચેનામાંથી કોઈ ત્રણ પ્રશ્નોનાં જવાબ આપો.

(15)

1. "રાષ્ટ્રીય એકતામાં સંસ્કૃત ભાષાનું મહત્વપૂર્ણ સ્થાન છે" – આ વિધાનની ચર્ચા તમારા શબ્દોમાં કરો.
“રાષ્ટ્રીય એકતા મેં સંસ્કૃત ભાષા કા મહત્વપૂર્ણ સ્થાન હૈ” ઇસ વિધાન કી ચર્ચા કીજિયે.
2. માધ્યમિક સ્તરે સંસ્કૃત અધ્યાપનના ધ્યેયોનું વર્ણન કરો.
માધ્યમિક સ્તર પર સંસ્કૃત અધ્યાપન કે ધ્યેયોં કા વર્ણન કીજિયે.
3. સંસ્કૃત ગદ્ય સાહિત્યના વિવિધ પ્રકારોની ચર્ચા કરો.
સંસ્કૃત ગદ્ય સાહિત્ય કે વિવિધ પ્રકારોં કી ચર્ચા કીજિયે.
4. ક્રિયાત્મક સંશોધનના સોપાનોનું વર્ણન કરો.
ક્રિયાત્મક સંશોધન કે સોપાનો કા વર્ણન કીજિયે.
5. આદર્શ પ્રશ્નપત્ર નિર્માણના સોપાનોનું વર્ણન કરો.
આદર્શ પ્રશ્ન પત્ર નિર્માણ કે સોપાનો કા વર્ણન કીજિયે.

પ્રશ્ન-4 નીચેના પ્રશ્નોનાં જવાબ અતિ સંક્ષેપમાં આપો.

(05)

1. રામાયણના રચનાકારનું નામ જણાવો.
રામાયણ કે રચનાકાર કા નામ બતાઈયે.
2. સંસ્કૃત સાહિત્યમાં રચાયેલા કોઈ એક નાટકનું નામ લખો.
સંસ્કૃત સાહિત્ય મેં રચિત કિસી એક નાટક કા નામોલ્લેખ કીજિયે.
3. આગમન પદ્ધતિનો પરિચય આપો.
આગમન પદ્ધતિ કા પરિચય દીજિયે.
4. સંસ્કૃત ભાષામાં ઉચ્ચારણ દોષોના કારણો જણાવો.
સંસ્કૃત ભાષા મેં ઉચ્ચારણ દોષ કે કારણ બતાઈયે.
5. સંસ્કૃત અધ્યાપનમાં ભાષા પ્રયોગશાળાનું એક મહત્વ જણાવો.
સંસ્કૃત અધ્યાપન મેં ભાષા પ્રયોગશાળા કા કોઈ એક મહત્વ બતાઈયે.

-----*